

Simpozij o istarskoj kozi „Istarska koza jučer, danas, sutra“

Utorak, 26. ožujka 2024.

Istarska sabornica, Poreč

Program simpozija:

- 11.00 h** Pozdravne riječi
- 11.20 h** „Istarska koza – simbol Istre“ – Gordana Šubara, Predsjednik Udruge uzgajivača istarske koze
- 11.35 h** Istarska koza kao dio hrvatskog genetskog nasljeđa – Ante Ivanković, nacionalni koordinator izvornih pasmina Hrvatske; Predstavnik ekspertne grupe znanstvenika
- 11.50 h** Trenutno stanje populacija Istarske koze i uzgojni alati u očuvanju Istarske koze – Marija Špehar, HAPIH i Ante Kasap, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- 12.05 h** Predstavljanje Fonda za očuvanje Istarske koze „Naša istarska koza / La nostra capra istriana“ – Edmondo Šuran, AZRRI Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o.
- 12.25 h** Pravni okvir poslovanja Fonda za očuvanje istarske koze „Naša istarska koza – La nostra capra istriana“ – odvjetnik Aleksandar Puh
- 12.40 h** Premijera video uratka o Istarskoj kozi
- 12.45 h** „Ča je za činiti da sačuvamo istarsku kozu?“ – Igor Merlić, direktor AZRRI Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o.
- 13.00 h** Svečani domjenak u podrumu Istarske sabornice

Voditelj: Mario Battifiaca

Glazbeno kulturni program: Bruno Krajcar

Organizatori simpozija

Istarska koza je, kao i ostale izvorne pasmine Istre, jedinstveno genetsko naslijeđe stvarano tisućama godina uz trud i vještine istarskog seljaka, te je kao takvo u određenoj mjeri originalno i neponovljivo.

Stoljećima se uzgajala radi proizvodnje mlijeka i percipirala se kao "mala krava za siromašne". Prilagodljivost teškim uvjetima, skromni zahtjevi u hrani i sklonost visokoj plodnosti smatrani su njezinim glavnim prednostima naspram drugih vrsta domaćih životinja.

Istarska je koza jedinstvena pasmina, genetski različita od drugih europskih bijelih pasmina s kojima dijeli međusobne sličnosti vanjštine. Velikog je tjelesnog okvira, snažne, ali ne i grube konstitucije, neznatno naglašenijih kostiju, temeljno bijele boje s mogućim sivkastim i/ili krem nijansama te pojavom sivog pigmenta na koži u obliku točkica ili mrlja, najčešće na vrhu njuške, unutarnjoj strani ušiju i na vimenu. Uz navedeno, odlika pasmine je pojava brade u muških i ženskih grla, te rogova i resica. Odlika vanjštine odraslih, starijih jaraca su dugi, grubi, teški i naborani rogovi usmjereni prema natrag i u stranu, s rasponom između vrhova i do jednog metra.

Istarska koza opstala je i preživjela brojne ratove, bolesti i druge nedaće vjerno prateći svoga gospodara i pomažući mu preživjeti. Tako je istarska pasmina imala ne samo gospodarsku već i prehrambenu zadaću, bila je iscjeliteljica i spasiteljica, njeno je mlijeko bilo lijek, ona je imala društvenu, kulturološku, sociološku i demografsku ulogu. Preživjela je i neslavni epitet „štetočine“ nametnut i provođen od različitih vlasti koje su vladali Istrom, a danas su nam nužno potrebne za upravljanje okolišem oko naših naselja i očuvanje bioraznolikosti.

Tijekom stoljeća, istarska koza bila je prepoznatljiv heraldički simbol Istre i do danas prisutna u grbu Istarske županije i Republike Hrvatske, no u stvarnom obliku gotovo je nestala s područja uzgoja. Nažalost, koze su tijekom zadnjih 150 godina sve više potiskivane te je pasmina dovedena do ruba opstanka, sa nekadašnjih 20 000 grla na trenutnih 140 grla, od čega je najviše koza, zatim jaradi i samo nekolicina jaraca, te se kao takva smatra kritično ugroženom pasminom.

Zaštita istarske koze kao genske rezerve je dugoročna osobito s toga što je trenutačno znatno veće povijesne i genetske negoli gospodarske važnosti. Sadašnju populaciju istarske koze je potrebno, usmjerenim uzgojnim radom, konsolidirati u genetskom smislu, postupno otklanjajući tragove ranijih imigracija gena srodnih pasmina koza te očuvati njene biološke vrijednosti.

Lokalna i regionalna uprava i samouprava, znanstvena zajednica i uzgajivači ali i cjelokupna zajednica, imaju povijesnu obvezu i odgovornost kako bi spasili pasminu koja je važna za prošlost i budućnost Istre. Provedba projekata i programa koji direktno utječu na genetsku konsolidaciju pasmine te osiguravaju povećanje broja jedinki istarske koze, kreiranje gospodarskog programa afirmacije proizvoda od istarske koze i pomoć uzgajivačima u provedbi istih, od presudne su važnosti kako bi istarska koza bila sačuvana za buduće naraštaje te opstala kao živući simbol Istre.